

2013. évi . . . törvény

Egyes családi jogi és gyámügyi tárgyú törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelme érdekében történő módosításáról**1. §**

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 65/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha a bíróság a perben a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) alapján a felek kiskorú gyermekének elhelyezéséről dönt, a kiskorú részére ügygondnokot rendel. Minden elhelyezni kért gyermek részére külön-külön ügygondnokot kell kirendelni.”

2. §

A Pp. 65/A. §-a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A bíróság úgy is határozhat, hogy a kiskorút a felek, illetve a felek képviselői távollétében hallgatja meg.”

3. §

A Pp. 74. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„A bíróságnak és a gyámhatóságnak a szülői felügyelettel, illetve a gyermek elhelyezésével, valamint az elhelyezés megváltoztatásával kapcsolatos eljárása során - elháríthatatlan akadály esetét kivéve - mindkét szülőt valamint a gyermek érdekeinek képviselőjére rendelt ügygondnokot meg kell hallgatnia. Indokolt esetben, így akkor is, ha azt a gyermek maga kéri, közvetlenül vagy szakértő útján meg kell hallgatni a gyermeket is. Ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, az elhelyezésére vonatkozó döntés csak egyetértésével hozható, kivéve, ha az általa választott elhelyezés fejlődését veszélyezteti. A bíróság a gyermeknek az elhelyezésével kapcsolatos álláspontjáról a szülők erre vonatkozó egyező nyilatkozata útján is tájékozódhat.”

4. §

A Pp. a következő 280. §-sal egészül ki:

„(1) A perben a gyermek érdekeinek képviselőjére kirendelt ügygondnok jogosult és köteles a gyermek életfeltételeit, a per ideje alatti fejlődését, életvitelét, szüleivel való kapcsolatát figyelemmel kísérni, tapasztalatairól 3 havonta köteles a bíróság részére jelentést készíteni.

(2)Az ügygondnok feladatának ellátása érdekében jogosult a gyermek óvodájában, iskolájában, az esetlegesen igénybe vett nevelési tanácsadóban, gyermekjóléti szolgálatnál, gyámhivatalban, a gyermek orvosánál a gyermekről felvilágosítást kérni, a gyermek munkáiba, iratokba betekinteni. Jogosult továbbá az ügygondnok a gyermek lakóhelyén valamint a külön élő szülő lakóhelyén a család életvitelének zavarása nélkül előre be nem jelentett időpontban látogatást tenni bármely napon reggel 7 és este 9 óra között. Az ügygondnok ezen tevékenységéről köteles a jelentéseiben beszámolni.”

5. §

A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 92. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A kapcsolattartásról - a szülők megegyezésének hiányában, illetőleg a szülők és a gyám közötti vita esetében - a gyámhatóság dönt. Ha házassági vagy gyermekelhelyezési per van folyamatban, a szülők megegyezésének hiányában a kapcsolattartásról a bíróság dönt. A gyámhatóság, illetőleg a házassági vagy gyermekelhelyezési perben a bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja, illetőleg e jog gyakorlásának szünetelését rendelheti el. Felróható magatartásnak kell tekinteni azt is, ha a különélő szülő gyermektartási kötelezettségének önhibájából huzamosabb időn át nem tesz eleget; az ebben az esetben hozott határozat fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható.”

6. §

A A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.) A következő XIV. fejezettel, az azt követő címmel, valamint az alábbi 93/A. §-sal egészül ki:

„XIV. fejezet

A gyámhivatal feladatai a különélő szülő kapcsolattartásának újrafelvételekor

93/A. § Abban az esetben, ha a kapcsolattartásra a házasságról, a családról és a gyámságról 1952. évi IV. törvény 92. §-a alapján legalább egy éve a gyermek és a különélő szülő között nem került sor, a kapcsolattartás újrafelvételét a gyermek 13 éves koráig a gyámhivatal által kijelölt gyermekjóléti szolgálat helyiségében kell megkezdeni és a kapcsolattartást addig kell intézményi keretek között biztosítani, amíg a gyermek érdekei azt kívánják. Három hónapon túl nem folytatható az intézményi keretek közötti kapcsolattartás.,,

7. §

A Gytv. XIV-XXIII. fejezeteinek számozása XV-XXIV. számozásra változik.

Hatályba léptető rendelkezés

8. §

E törvény 2013. április 1. napján lép hatályba.

Általános indokolás

A Csjt. 18. § (1) bekezdése kimondja, hogy a házasság felbontásánál a közös kiskorú gyermek érdekét figyelembe kell venni.

A Gytv. 1. § (1) bekezdése szerint a törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A Gytv. 6. § (5) bekezdése meghatározza, hogy a gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához és az elhanyagolással szembeni védelemhez.

A Gytv. 12. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket - különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást -, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa. A (4) bekezdés szerint a gyermek szülője köteles gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát a 6. § (5) bekezdése szerint tiszteletben tartani.

Ezek a fenti elvek csak akkor teljesedhetnek ki, valósulhatnak meg, ha a célok megvalósítására szolgáló jogrendszer és intézményrendszer teljességében biztosítja azt, hogy a szülő ne élhessen vissza jogaival, a gyermeket ne használhassa fel egyéni érdekei érvényesítéséhez, valamint kötelezettségeit komplex módon kelljen teljesítenie, ne válogathasson jogainak gyakorlásából.

A gyermek emberi méltóságának tiszteletben tartásához az is szükséges, hogy az intézményrendszer megakadályozzon minden olyan magatartást, amely alkalmas arra, hogy a gyermek emberi méltóságát megsértse.

Köztudomású tény Magyarországon, hogy a házassági bontóperek száma mind abszolút mértékben, mind pedig a házasságkötések számához képest évről évre növekszik, s ezzel növekszik azon gyermekek száma is, akik kénytelenek elszenvedni szüleik különválását. Egyre több gyermek van kitéve annak, hogy szülei nem tudnak egyezsége jutni elhelyezésüket illetően, a bíróságnak kell arról döntenie. Ezek az eljárások a szülők ebbéli nézeteltérése miatt egyre jobban eldurvulnak, s gyakran a gyermek lesz a szülők megromlott viszonyának áldozata. Nem egyszer a gyermek elhelyezése a szülők vagyoni érdekeinek tárgya is, amelyet a bíróság a rendelkezésre álló eszközeivel nem tud megakadályozni.

A gyermek tartása alapvető kötelezettsége a szülőnek ahhoz, hogy a gyermek emberhez méltó életet élhessen. Az a szülő, aki a gyermeke tartásáról önhibájából huzamosabb időn át nem gondoskodik, az elhanyagoláson túl megsérti a gyermek emberi méltóságát is. Ezzel a szülő azt fejezi ki, hogy nem méltó a gyermekével történő kapcsolattartásra sem.

Mindezek az elvek és a társadalomban tapasztalható viszonyok indokolják, hogy e létező társadalmi problémák elkerülésére a jogrendszer hiányosságainak pótlására a jelen javaslat elfogadásra kerüljön.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz:

Az általános indoklásban felsorolt szándék megvalósításának egyik eszköze az, ha a szülők a gyermek elhelyezéséről nem tudnak megegyezni, s a gyermek elhelyezéséről a bíróságnak kell döntenie, a gyermek érdekeinek képviselőjére ügygondnokot rendeljen ki a bíróság. Ezzel megakadályozható, hogy a gyermek ki legyen szolgáltatva a szüleinek, azok jogi képviselőinek, más olyan szereplőknek, akik nem a gyermek érdekeit képviselik, s megvalósítható, hogy a gyermek érdemi képviselőt nyerjen az eljárásokban. Ha több gyermek elhelyezéséről kell döntenie, mindegyik gyermeknek külön ügygondnokot kell rendelni.

A 2. §-hoz:

Ez a szakasz azt szolgálja, hogy a rendelkezés a jogszabályban rendszertani szempontból indokolt helyre kerüljön.

A 3. §-hoz:

Az ügygondnokot tevékenységének természete okán meg kell hallgatnia a bíróságnak, mielőtt a gyermek elhelyezéséről dönt.

A 4. §-hoz:

A ügygondnok hatékonyan akkor láthatja el a gyermek képviselőt, ha eszközöket kap arra, hogy a gyermekről, életfeltételeiről, szándékáról meggyőződhesse, a bíróság előtt a valós és megalapozott gyermeki érdekről tudjon beszámolni.

Az 5-6. §-hoz:

Évtizedek óta viták tárgya az, hogy ha a külön élő szülő nem gondoskodik a gyermek tartásáról, megalapozottan veheti-e igénybe a gyermekkel történő kapcsolattartás jogát és lehetőségét. Megoszlanak erről a vélemények. Akik azt tartják indokoltnak, hogy ne lehessen a két kötelezettséget összekapcsolni, azzal érvelnek, hogy a gyermeknek érdeke az, hogy a külön élő szülőjével kapcsolatot tartson. Más jogelvi megközelítésből kiindulva tekint a javaslat e két jogintézmény összekapcsolódására. A gyermek szülőjének lenni komplex tevékenység. Mindannak, amit a jogszabály kötelezettségként felsorol, együtt kell érvényesülnie. Nem lehet egyik vagy másik kötelezettség alól kitérni, a szülői lét vagy minden kötelezettséggel és felelősséggel működik, vagy sehogy. Az együtt élő szülőnek a kapcsolattartásokra fel kell készítenie a gyermeket, az időjáráshoz, a gyermek adottságaihoz mérten kell ruházattal és egyéb felszereléssel ellátnia. Séríti a gyermek és ezzel együtt a vele élő szülő emberi méltóságát az, hogy a külön élő szülő elvárja, hogy a gyermek megfelelően felkészítve mehessen el a külön élő szülővel a kapcsolattartásra, a megfelelő felkészüléshez azonban a külön élő szülő tartási kötelezettsége körében nem járul hozzá. Az utóbbi években

a külön élő szülők tartási hajlandósága egyébként is csökkent, így önmagában ez a jelenség is indokolja a javaslatban szereplő jogintézmény megteremtését. A kapcsolattartás szünetelésének, korlátozásának lehetősége arra az esetre, ha a külön élő szülő önhibájából nem tesz eleget tartási kötelezettségének, elősegítheti a társadalomban a felelősségteljesebb szülői magatartás kialakulását.

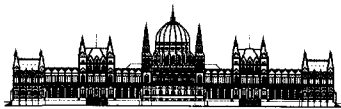
A jogintézmény adottsága indokolja, hogy az erről szóló döntés előzetesen végrehajtható legyen.

A 7. §-hoz:

Az új XIV. fejezetre tekintettel szükséges jogtechnikai rendelkezés.

A 8. §-hoz:

A módosítani kért jogintézmények megváltozott feladataira történő felkészüléshez elegendő időt kell biztosítani a résztvevő intézményeknek, valamint a joggyakorlatnak, ezért került a javaslatba 2013. április 1-i hatályba lépés.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Dr. Kövér László
a Magyar Országgyűlés elnöke részére

Helyben

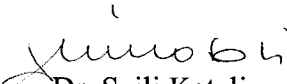
Önálló indítvány

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 46/1994.(IX.30.) OGY határozat 85.§ (2) bekezdése d) pontja alapján, *„Egyes családi jogi és gyámügyi tárgyú törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelme érdekében történő módosításáról”* címmel, javaslatot nyújtok be.

Budapest, 2013. február 7.

Tisztelettel:

Dr. Szili Katalin
független képviselő